

12.09.2017

Sabimas innspill til en ny regjering

Perioden vi nå går inn i er avgjørende for å stanse klimaendringene og sikre naturmangfoldet. De siste 40 årene har vi mistet over halvparten av alt dyreliv på jorden. Over 4400 arter i Norge er utrydningstruet. Vi må snu utrydningstrenden og stanse masseutryddelsen vi nå er inne i. Det kan denne regjeringen gjøre. Sabimas innspill er de viktigste tiltakene regjeringen kan gjennomføre for å sikre norsk natur, og dermed også sikre vår viktigste buffer mot klimaendringene. Det er selvsagt at Norge i denne perioden følger internasjonale avtaler og konvensjoner og ikke svekker naturmangfoldloven. Norge må vise lederskap gjennom å følge opp Aichi-målene og gjennomføre Stortingets vedtak om handlingsplan for naturmangfold.

Våre innspill

- Et økologisk grunnkart er ferdigstilt innen utgangen av 2021
- Varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja
- 20 utvalgte naturtyper og 100 prioriterte arter
- Vern 10 prosent av skogen
- Ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides
- En redningspakke for norske myrer
- Bevare vann og vassdrag
- Styrk norsk naturforvaltning
- Stans spredningen av fremmede arter

Et økologisk grunnkart er ferdigstilt innen utgangen av 2021

Gode kartdata om natur er avgjørende når store og små tiltak i naturen skal planlegges og realiseres, og når naturmangfoldet skal sikres for framtida. De første midlene til utarbeidelse av det økologiske grunnkartet ble bevilget over statsbudsjettet for 2015- Tiltaket vil totalt koste rundt 700 millioner kroner. Kunnskapen et økologisk grunnkart vil gi oss om naturen vil gjøre det lettere å stanse tapet av biologisk mangfold, gi raskere og bedre planprosesser og hindre konflikter mellom utbyggere og allmenne interesser, og derfor være samfunnsøkonomisk svært lønnsomt.

- Regjeringen vil ferdigstille et økologisk grunnkart over arter og naturtyper i Norge innen utgangen av 2021.

Varig vern av Lofoten, Vesterålen og Senja

Dette fantastiske området er fødestua til verdens siste, robuste torskestamme, hekkeplass for fastlands-Europas største sjøfuglkoloni og her finnes verdens største kaldtvannskorallrev. Oljevirksomhet i dette området er en stor risiko for regionalt naturmangfold, en risiko så stor at Havforskningsinstituttet fraråder

oljeaktivitet i dette området. I tillegg bidrar norsk oljeutvinning betydelig til de menneskeskapte klimaendringene, som også utgjør en stor trussel mot verdens naturmangfold og vår velferd.

- Regjeringen vil sikre de særlig verdifulle områdene (SVO), inkludert Svalbard, Bjørnøya, Jan Mayen, iskantsonen og polarfronten, Lofoten, Vesterålen og Senja (Nordland VI og VII og Troms II), Skagerrak, Møre-feltene og kystnære områder av Finnmark (50 km belte fra land) som varige, petroleumsfrie områder
- Regjeringen vil ikke tildele noen nye letetillatelser eller utvinningskonsesjoner på norsk sokkel

20 utvalgte naturtyper og 100 prioriterte arter innen utgangen av 2021

Over 4400 arter står på Rødlista over utrydningstruede arter i Norge. Arter og naturtyper leverer livsnødvendige tjenester til oss mennesker; rent vann, ren luft, medisiner, mat og folkehelse. En mangfoldig natur er mer robust, og dermed bedre sikret mot klimaendringene. En av mange måter å sikre arter og naturtyper på, er å bruke virkemidlene «utvalgt naturtype» og «prioritert art» i naturmangfoldloven, som gir ekstra beskyttelse til arter og naturtyper som er på grensen av utryddelse. Stortinget konkluderte i sin behandling av handlingsplan for naturmangfold at vi bør ha i størrelsesorden 400 arter som prioritert art. I dag har vi bare 13 prioriterte arter og 6 utvalgte naturtyper. Disse virkemidlene må brukes nå, før det er for sent.

- Regjeringen vil utpeke 100 prioriterte arter og 20 utvalgte naturtyper

Vern 10 prosent av skogen

Skog beskytter oss mot ekstremvær som flom, vind og ras, den renses lufta og jorda vår, og den holder på jord så den ikke renner bort og ender i havet. Skogen er også et svært stort karbonlager. Samtidig er tre fjerdedeler av den norske skogen flatehogd, og halvparten av rødlisteartene lever i skogen. Skogbruk har negativ påvirkning på nesten 85 % av disse. Biologisk gammel skog er viktige leveområder for trua arter, men bare 9 % av skogen regnes som biologisk gammel. Derfor er det viktig å verne mer skog og endre skogbruket i en mer naturvennlig retning, samtidig som skogbruk fortsatt skal være en viktig næring for Norge som leverer nødvendige, fornybare råstoffer og gir mange arbeidsplasser.

- Regjeringen vil gjennomføre det vedtatte målet om 10 % skogvern, representativt fordelt, innen 10 år
- Regjeringen vil utvikle miljøfiendtlige subsidier i skogbruket

Ordningen med utvalgte kulturlandskap utvides

Jordbrukslandskapet er levested for 24 prosent av Norges trua arter. Det norske jordbruket er i sterk endring, og artene som lever i det tradisjonelle kulturlandskapet som ugjødsla beite- og slåttmarker, står i fare for å utrykkes. Disse artene er beiteressurser, gir oss viktige og økonomisk verdifulle pollinatortjenester og er en

biologisk buffer i møte med klimaendringene. Den beste måten å sikre disse områdene på, er å gjøre landbruket i stand til å skjøtte dem som del av en lønnsom drift. Det gjøres blant annet gjennom ordninga “Utvalgte kulturlandskap” i landbruket, som er en frivillig ordning for bønder i utvalgte områder der de kan få økonomisk støtte og samarbeide om å inkludere naturvennlige tiltak i sin drift.

- Regjeringen vil øke antall områder i ordninga “Utvalgte kulturlandskap” fra 32 til minst 70 i løpet av perioden, med mål om 100 områder innen utgangen av 2025
- Regjeringen vil sikre et spredt og mangfoldig landbruk som skjøtter det artsrike kulturlandskapet som del av en lønnsom drift

En redningspakke for norske myrer

En tredjedel av myrene under tregrensa er ødelagt. Norske myrer inneholder minst 950 millioner tonn karbon, men er under press på grunn av nydyrking, torvuttak og drenering. Etter grundige utredninger er et forbud mot nydyrking av myr nå på høring, og det gjenstår bare at høringsrunden gjennomføres og forskriften vedtas. Dette vil gi en beregnet utslippsreduksjon på opp mot 600 000 tonn CO₂-ekvivalenter i 2050. Å redde norske myrer sikrer viktige levesteder for planter og dyr, naturlige økosystemtjenester som demper flom og renser vann, og noen av våre viktigste naturlige karbonlagre. Restaurering og vern hindrer videre utslipp av CO₂. Å innføre en kvalitetsnorm for myr vil gi oss verktøyet vi trenger for å si hvilken forfatning et myrområde er i, og vil være i tråd med Stortingets anmodningsvedtak fra 2016.

- Regjeringen vil sikre et forbud mot nydyrking av myr
- Regjeringen vil vedta en utfasingsplan for torv i jordprodukter
- Regjeringen vil fastsette en CO₂-avgift på bruk av torv
- Regjeringen vil restaurere 15 prosent av ødelagte myrer
- Regjeringen vil legge fram en kvalitetsnorm for myr
- Regjeringen vil legge fram en statlig planretningslinje for myr
- Regjeringen vil legge fram en supplerende verneplan for myr

Bevare vann og vassdrag

To tredjedeler av Norges store vassdrag er nå regulert. Sju av våre ti høyeste fosser er utbygd. Den norske vassdragsnaturen med alle sine arter og naturtyper er unik, men trues av kraftutbygginger og vannføringsreguleringer, forurensing og fremmede arter. Vannforskriften slår fast hvilken miljøtilstand alle vannforekomster skal ha for å kunne brukes på en bærekraftig måte. En fjerdedel av alle vann, elver, bekker og andre vannforekomster i Norge står i fare for å ikke oppnå en god nok miljøtilstand. Konsekvensene av å ikke nå miljøtilstand-kravet er at arter utrykkes, drikkevannskvaliteten reduseres og elvenes flomdemping svekkes.

- Regjeringen vil opprettholde og utvide verneplanen for vassdrag

- Regjeringen vil sikre at de vedtatte miljømålene for alle vannforekomster nås i løpet av perioden
- Regjeringen vil etablere et moderne forvaltningssystem til erstatning for «samla plan for vassdrag» for å sikre miljøverdier ved vannkraftutbygginger.
- Regjeringen vil verne Gjengedalsvassdraget mot vassdragsutbygging

Styrke norsk naturforvaltning

Arealendringer er den viktigste påvirkningen på norsk naturmangfold, og er grunnen til at nesten 90 % av de trua artene står på rødlista. En mer helhetlig, kunnskapsbasert og langsiktig arealplanlegging vil bidra til å skåne verdifull natur, og er en god investering i allmenne og grunnleggende naturgoder for våre samfunn. Høyere kompetanse og bedre kapasitet på natur og miljø i kommunene må sikres for at plan- og arealsaker skal bli behandlet effektivt, og naturverdier beskyttes.

- Regjeringen vil øke natur- og miljøkompetansen i kommunen
- Regjeringen vil opprette en støtteordning for naturmangfoldtiltak i kommunene, tilsvarende KlimaSats
- Regjeringen vil utrede en miljøklagenemd som kan sikre at nasjonale og internasjonale miljømål og forpliktelser ivaretas
- Regjeringen vil styrke viktige forvaltningsverktøy i naturforvaltningen, som innsigelsesinstituttet, utredningsinstruksen, identifisering av inngrepfri natur, miljøkvalitetsnormer og Artsdatabanken

Stans spredningen av fremmede arter

Innførsel og spredning av fremmede arter utgjør en økende trussel mot norsk natur, og klimaendringene øker trusselen fra fremmede arter i framtida. Stillehavssøsters har allerede etablert seg langs Norges kyst, og ødelagt badestrender og økosystemer. Det er anslått at fremmede arter kan koste det norske samfunnet opp mot 3,9 milliarder kroner årlig. For å sikre våre stedegne arter er det avgjørende å forhindre at nye fremmede arter får etablere seg, og å bekjempe eksisterende fremmede arter.

- Regjeringen vil forby salg, utsetting og bruk av økologisk skadelige høyrisikoarter
- Regjeringen vil forby bruk av utenlandske treslag i skogbruket
- Regjeringen vil aktivt fjerne høyrisikoarter fra naturen